

Handan Yavuz, Adil Denizli

Hacettepe Üniversitesi, Kimya Bölümü

AZİZ SANCAR BEYTEPE'DE

Üniversite kelimesinin kökeni Latince "universus" kelimesinden gelmektedir. Bu ifade ilk çağlardan beri yüksek öğretim kurumları için kullanılmaktadır. Platon ilk üniversite olarak kabul edilen felsefe okulu "Akademia"yı M.Ö. 387 yılında kurmuştur. Bildiğimiz anlamda üniversitelerin kuruluşu ise bir seferde değil adım adım 11 ve 12. yüzyıl boyunca gerçekleşmiştir. Batıda dünyanın en eski üniversitesi Bologna Üniversitesidir (1088). Türk dünyasının en eski üniversitesi Selçuklular döneminde Bağdat'ta kurulan Nizâmiye Medresesidir (1065). Osmanlılar döneminde kurulan İznik Medresesi (1331) ise Anadolu yarımadasındaki ilk üniversite örneğidir. Eğitim sisteminin en üst basamağında yer alan üniversiteler doğaları gereği buldukları topluma sıkı bir ilişki içindedirler. Üniversitelerde verilen

eğitimin kalitesi ve yapılan bilimsel araştırmaların niteliği toplumların geleceği açısından oldukça önemlidir. Merkezi İngiltere'de olan ve 11 yıldır dünyanın en iyi üniversiteleri

sıralamasını yapan Times Higher Education'ın 2014-2015 dünya sıralamasında yer alan en iyi 10 araştırma Üniversitesinin 7'si ABD, 3'ü ise İngiltere'de bulunmaktadır. Bu kapsamda Türk Üniversitelerinin de bu sıralamada yer alıp almadıkları kamuoyu tarafından sıkça tartışılmaktadır. Yakın döneme kadar tartışılan bir diğer husus ise bir Türk'ün Nobel alıp almayacağı idi. Aziz Sançar 2015 Nobel Kimya Ödülü'nü "DNA onarım mekanizmaları konusunda yaptığı buluşlar" nedeniyle alarak bu tartışmaya şimdilik noktayı koydu. Bu ödül ülkemize ve özellikle bilim insanlarımıza hem büyük bir gurur yaşattı hem de çok mutlu etti. Temel bilimlerin çok ciddi sıkıntılar yaşadığı ve darboğazda olduğu son dönemlerde bu ödülün temel bilimler alanında bir Türk'e verilmesi ülkemiz bilim insanları için ciddi

"Aziz Sançar'ın Nobel ödülünün bir diğer önemli noktası "Türk Üniversitelerinden mezun olan bir bilim insanının ilk kez bilim dünyasının en prestijli ödülü Nobel'i kazanmasıdır."

bir moral oldu. Bu ödülün özellikle gençlerin temel bilimlere yönelmeleri için çekim kaynağı olması tüm bilim insanlarının dileği. Aziz Sançar'ın Nobel ödülünün bir diğer önemli noktası "Türk Üniversitelerinden mezun olan bir bilim insanının ilk kez bilim dünyasının en prestijli ödülü Nobel'i kazanmasıdır". Aziz Sançar ilkokuldan üniversiteye bütün eğitim hayatını Türkiye'de geçirmiştir. İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi mezunudur. İlk verildiği tarih olan 1901'den günümüze Nobel Kimya Ödülünü 172 kişi kazanmıştır. Fizik ve Tıp ödülünü kazananlar sırasıyla 201 ve 210 kişidir. Görüldüğü gibi Aziz Sançar'ın bu başarısı tarihsel bir olaydır ve derinlemesine incelenmesi gerekir.

Aziz Sancar bütün konuşmalarında ilkokuldan üniversiteye eğitimin önemini vurgulamaktadır. Bu kapsamda DNA onanım mekanizması üzerinde 40 yıldır büyük titizlikle çalıştığını, bu konuda 400'den fazla bilimsel makale yazdığını, "Bu çalışmaların, Süleymaniye Camii'ni inşa eder gibi taş üstüne taş koyarak oluşturulduğunu" belirten Aziz Sancar grup çalışmasının ve sürekliliğin de Nobel'e giden yolda önemini vurgulamaktadır. Aziz Sancar ayrıca "Memleketimizde çok güzel bir eğitim vardı. Türkiye'de ilkokulumuz, ortaokulumuz, lisemiz, üniversitelerimizde bana bu imkânlar sağlandı. Türkiye'de üniversitede okurken, orada gördüğüm eğitim, buradaki üniversitelerin seviyesindeydi. O bakımdan ben bu ödülü memleketime

ve Cumhuriyet devrinin başlattığı eğitime borçluyum. Ben buraya geldim başarılı oldum ama bana bu temeli veren Türkiye'deki eğitimi" vurgulamasıyla eğitim niteliğinin ilkokuldan üniversiteye bir bütün olduğunu belirtmektedir.

Aziz Sancar Nobel Ödülünü kazanmasının hemen sonrasında yaptığı açıklamalarda 19 Mayıs 2016 tarihinde Türkiye'yi ziyaret ederek Nobel Madalyasını Atatürk'e götüreceğini ve bu madalyanın Anıtkabir'de sergilenmesini istediğini kamuoyuna duyurdu. Bu ziyaret kapsamında 17 Mayıs 2016 tarihinde hem Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampüsünde bir konferans verdi hem de Beytepe'de Kimya Bölümünü ziyaret etti. Nobel Kimya Ödülü kazanan bir Türk'ün

Kimya Bölümü'nü ziyareti tarihsel anlamda bir ilkti. Herkesin büyük bir heyecanla ve mutlulukla karşıladığı bu ziyaret gerçekten de çok görkemliydi. Aziz Sancar bu tarihi kimya bölümü ziyareti kapsamında her fırsatta bir arada olmaktan büyük mutluluk duyduğu genç bilim insanlarının kısa konuşmalarını yaklaşık bir saat süresince sabırla dinledi. Bu arada Yayın kurulu üyesi olduğu Hacettepe Journal of Biology and Chemistry dergisini imzalaması ve kapak olduğu sayının kendisine armağan edilmesi de ziyaretin önemli halkaları arasında yerini aldı. Sevgili Aziz Sancar'a büyük bir keyif aldığı laboratuvar çalışmalarını daha uzun yıllar sürdürmesi için sağlık diliyoruz.